

Рагозіна Вікторія Валентинівна,

лабораторія дошкільної освіти і виховання
Інституту проблем виховання НАПН України,
вул. Берлінського, 9, м. Київ, 03028

ORCID id 0000-0002-3694-2054

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ «МИСТЕЦТВО ТА ОСВІТА»: 20-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ

У статті представлено журнал «Мистецтво та освіта», що є всеукраїнським науково-методичним виданням і висвітлює проблеми теорії та історії мистецької освіти, теорії та методики виховання, методики викладання музики, образотворчого мистецтва і художньої культури. Наголошується на унікальності цього часопису художньо-педагогічного спрямування, єдиного на теренах України журналу з мистецької освіти і художньо-естетичного виховання, в якому розкриваються набутки мистецької педагогіки і досвід мистецької освіти України та інших країн світу вітчизняними і зарубіжними вченими та педагогами-практиками. Простежуються етапи розвитку журналу на шляху його становлення, виокремлено здобутки видання за 20 років діяльності.

Ключові слова: всеукраїнський науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта», 20-річний ювілей, мистецька педагогіка, мистецька освіта.

Рагозіна В.В.

**Всеукраинский научно-методический журнал «Искусство и образование»:
20-летний юбилей**

В статье представлен журнал «Искусство и образование», который является всеукраинским научно-методическим изданием, освещает проблемы теории и истории образования в сфере искусства, теории и методики воспитания, методики преподавания музыки, изобразительного искусства и художественной культуры. Отмечена уникальность этого журнала художественно-педагогического направления, единственного на территории Украины журнала по вопросам образования в сфере искусства и художественно-эстетического воспитания, в котором раскрываются достижения художественной педагогики и опыт художественного образования Украины и других стран мира отечественными и зарубежными учеными и педагогами-практиками. Прослеживаются этапы развития журнала на пути его становления, выделены достижения издания за 20 лет деятельности.

Ключевые слова: всеукраинский научно-методический журнал «Искусство и образование», 20-летний юбилей, педагогика в сфере искусства, образование в сфере искусства.

Rahozina V.V.

National education theory journal “Art and Education”: 20th anniversary

We present the national education theory journal “Art and Education”. The journal publishes materials on problems of the theory and history of art education, of the theory and methodology of education, and on methods of instruction in music, fine art and visual culture. We emphasize the uniqueness of this artistic-pedagogical record, the only Ukrainian journal on art education, artistic and aesthetic development, one in which Ukrainian and foreign scientists and practical educators provide insight into the achievements of the pedagogy of art and the experience of art education in Ukraine and other countries of the world. We trace the stages of the journal's development since its establishment and articulate its achievements over its 20-year existence.

Key words: national education theory journal “Art and Education”, 20th anniversary, pedagogy of art, art education.

© Рагозіна В.В., 2017

Вступ. Серед вітчизняних педагогічних видань варто виокремити науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта», який впродовж 20 років ґрунтовно висвітлює становлення і розвиток в Україні і за її межами особливої педагогічної галузі — педагогіки мистецтва, всебічно розкриває проблеми теорії та історії мистецької освіти, теорії та методики виховання, методики викладання музики, образотворчого мистецтва і художньої культури у загальноосвітніх, спеціалізованих школах, позашкільних, середніх і вищих навчальних закладах.

Сучасна система освіти України переживає кардинальні трансформації і суттєві зміни, пов'язані з розробкою проекту концепції нової редакції Державного стандарту загальної середньої освіти і її громадським обговоренням, затвердженням Державного стандарту початкової загальної освіти, що передбачає переструктурування змісту навчання в початковій та основній школі і появу нового навчально-методичного забезпечення, зокрема в освітній галузі «Мистецтво». Ці суттєві зміни посилюють актуальність видання, яке було і залишається флагманом мистецької освіти України, зорієнтовує науковців і практиків до взаємодії на шляху створення інноваційної української школи.

Метою статті є представлення видання «Мистецтво та освіта» — всеукраїнського науково-методичного журналу з проблем теорії і історії мистецької освіти, теорії і методики виховання, методики викладання музики, образотворчого мистецтва і художньої культури; висвітлення концепції діяльності видання; простеження етапів його розвитку на шляху становлення, виокремлення здобутків з нагоди 20-річного ювілею журналу, окреслення перспектив роботи у контексті оновлення вітчизняної освітньої системи з огляду на впровадження нових нормативних документів.

Результати дослідження та обговорення. Унікальність журналу «Мистецтво та освіта» полягає у тому, що це єдиний на теренах України часопис художньо-педагогічного спрямування, концепцією якого визначено розвиток взаємопов'язаних між собою напрямів: теоретичного, що передбачає ознайомлення педагогічної громади з розробленими і впровадженими психолого-педагогічними концепціями у галузі педагогіки мистецтва; практичного, що має на меті висвітлення методик і технологій мистецької освіти і художньо-естетичного виховання і охоплює усі основні види мистецтва — музичне, образотворче, хореографію, кіно, театр; контекстного, пов'язаного з розміщенням матеріалів для підвищення загальної культури і професійної компетентності вчителів, їхньої самоосвітньої діяльності.

Журнал був заснований у 1995 р. за сприяння Міністерства освіти України, Академії педагогічних наук України, Київської дитячої Академії мистецтв. Як друкований засіб масової інформації «Мистецтво та освіта» зареєстровано Міністерством юстиції України у 1996 р., в цьому ж році у світ вийшли перші два номери за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і спонсорської допомоги видання «Початкова школа».

Варто зазначити, що журнал розпочав свою діяльність у складних умовах реформування вітчизняної системи освіти і з першого дня свого існування «тримав руку» на пульсі динамічного розвитку мистецької галузі: для обговорення у широких колах громадськості в ньому друкувалися законодавчі документи, концепції, державні стандарти; на допомогу вчителям публікувалися навчальні програми і навчально-методичне забезпечення до них у вигляді календарних планів, методичних рекомендацій, розробок уроків, заходів. Цікаві й корисні для педагогів матеріали розміщуються у додатках «Художня галерея» і «Нотна вкладка».

Журнал «Мистецтво та освіта» став особливим серед предметних журналів, започаткованих МОН України, оскільки задовольняє потребу вчителів мистецтва у роз'ясненні новітніх концептуальних засад, дидактичних і методичних підходів викладання мистецьких предметів, представленні інформації, методик, художньо-ілюстративних матеріалів в умовах започаткування вивчення мистецтва з 1 до 11 класу загальноосвітньої школи і визначення змісту базової мистецької освіти. У журналі друкувалися результати ґрунтовних наукових досліджень докторів і кандидатів педагогічних наук, обговорювалися інновації, пропагувався найкращий педагогічний досвід від дошкільної до вищої ланки освітньої системи — все це сприяло підвищенню авторитету видання і зростанню його затребуваності серед науковців і практиків.

Журнал виходить 4 рази на рік. Його становлення відбувалося паралельно з розвитком мистецької освіти в Україні, зокрема визначенням її базового змісту: появою перших програм мистецьких курсів, розробкою Концепції художньо-естетичного виховання учнів, а згодом і державних стандартів загальної початкової і середньої освіти в Україні у галузі «Мистецтво», чинних державних програм з мистецтва і художньої культури для учнів 1–11 класів.

З 2000-х років журнал активно і якісно удосконалюється: у 1999 р. з'явилась нова обкладинка з логотипом журналу (автор — член Союзу дизайнерів України — В. Рагозін); до співпраці запрошуються відомі вчені (І. Зязюн, О. Рудницька, Г. Падалка, О. Щолокова, Л. Левчук, О. Оніщенко, Н. Миропольська та ін.) і педагоги ЗНЗ та вищої

школи; започатковано нові рубрики, що відбилися на зростанні кількості дописувачів видання.

Особливо варто відзначити склад редакції. Керівницею журналу, його «мозком» і «серцем» на 19 років стала Л.М. Масол — кандидат педагогічних наук, науковий співробітник (молодший, науковий, старший, провідний) і завідувач (1986–2015 рр.) лабораторії естетичного виховання ІПВ НАПН України, автор монографій і підручників з мистецтва і художньої культури. У різні роки в редакції працювали: Т.Т. Сокол (на посаді відповідального секретаря з початку існування видання до середини 2015 р.), О.С. Пшінка (незмінно і до сьогодні є літературним редактором), О.Л. Шевнюк (науковий редактор впродовж 2000–2006 рр.), В.В. Рагозіна (науковий редактор з 2006 р.), Н.В. Очеретяна (з 2006 р. на посаді в.о. заступника головного редактора, з 2015 р. — відповідального секретаря) та інші. Окрім редакції журнал функціонує завдяки чіткій роботі ще кількох структур — видавництва НАПН України «Педагогічна думка» і ДП «Педагогічна преса», що доставляє примірники його передплатникам по території України.

Реорганізаційні зміни у системі освіти України впродовж 2014–2015 рр. торкнулися і журналу «Мистецтво та освіта». У 2015 р. у зв'язку із закінченням попереднього терміну, він був переєстрований у Міністерстві юстиції України. Засновниками видання стали Інститут проблем виховання НАПН України та Інститут обдарованої дитини НАПН України. Зі зміною засновників та переєстрацією видання, яке незмінно є фаховим, було утворено редакційну раду (І. Бех, В. Камишин, О. Сухомлинська), оновлено склад редакційної колегії видання, до якої увійшли 8 докторів педагогічних наук у системі інститутів НАПН України і зарубіжні вчені Росії й Казахстану. Змінився склад редакції: на посаді головного редактора затверджено кандидата педагогічних наук В.В. Рагозіну, заступника головного редактора — кандидата педагогічних наук О.В. Просіну, відповідального секретаря — Н.В. Очеретяну.

У 2016 р. всеукраїнський науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта» відзначив свій 20-річний ювілей (надруковано 82 номери!) і намітив перспективи подальшого розвитку. Журнал оновив свою обкладинку і дизайн. За підтримки фахівців Інституту обдарованої дитини (О. Сухий, Т. Юрченко) діє сайт журналу. Інформація про видання і його новини розміщується на сайтах інститутів-засновників, сторінці журналу у Фейсбук, на освітньому шкільному інтернет-порталі «Острів знань». «Мистецтво та освіта» доступний широкому колу вчителів мистецтва, науковців: окрім передплатників, він надсилається до провідних наукових бібліотек країни, зокрема ЦНБ ім. В. Вернадського, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За роки свого існування журнал «Мистецтво та освіта», що традиційно працює у співдружності з лабораторією естетичного виховання і мистецької освіти ІПВ НАПН України (нині завідувач О.А. Комаровська), став майданчиком для осмислення та обговорення фахівцями галузі різних проблем мистецької педагогіки, висвітлення етапів становлення мистецької освіти, поштовхом для об'єднання зусиль теоретиків і практиків, сприяв появі нових ідей, що відкрило перспективи для подальших досліджень і розвитку мистецької освіти України.

З нагоди 20-річного ювілею видання «Мистецтво та освіта» висловлює щиру подяку засновникам — Інституту проблем виховання НАПН України, Інституту обдарованої дитини НАПН України і особисто їх директорам — І. Беху, В. Камишину; членам редакційної ради, редакційної колегії видання; видавництву НАПН України «Педагогічна думка», ДП «Педагогічна преса». Особливу вдячність виражаємо людям, які присвятили роки свого життя праці у журналі — Л. Масол, Т. Сокол, О. Шевнюк, Л. Григоровській, О. Пшінці та іншим. Висловлюємо подяку авторам — зарубіжним і вітчизняним вченим, педагогам-практикам — і запрошуємо до подальшої співпраці.